

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

תקשורת לשונית - 50515

תאריך עדכון אחרון 01-03-2020

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 3

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: תקשורת ועיתונאות

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): זוהר קמפף

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: zohar.kampf@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: 10:30-11:30 יום שני

מורי הקורס:

פרופ זוהר קמפף
גב רוני דנצינגר
גב מיה שרייבר
גב ליטל הניג
גב עדי אריכא

תאור כללי של הקורס:

הקורס נועד להקנות מושגי יסוד בתקשורת לשונית תוך התמקדות בשיח הישראלי. ההרצאות תתמקדנה ברמה התיאורטית של נושאי הדיון ואילו התרגילים יבחנו את היישום של נושאים אלה בטקסטים שונים, בעיקר מתחום תקשורת ההמונים. תרגילי הבית נועדו לאפשר הבנה טובה יותר וניתוח עצמאי של טקסטים כהשלמה לחומר הנלמד.

מטרות הקורס:

הקורס נועד להקנות מושגי יסוד בתקשורת לשונית תוך התמקדות בשיח הישראלי.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

התלמידים בקורס יוכלו להבחין בין הגישות השונות של חקר השיח וירכשו כלים לניתוח שיח כתוב ודבור.

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה ותרגול

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

מבוא: שפה, תקשורת ומציאות חברתית
שפה: מבנה, שימוש ופעולה
השפה כמערכת סימנים: סמיוטיקה
שפה ומשמעות: סמנטיקה
טקסט וקונטקסט: חקר השיח
רטוריקה, מסגור ועמדות בעיתונות הכתובה: חקר השיח הביקורתי
סיקור כסיפור
שפה כפעולה: פרגמאטיקה
הצגת העצמי וניהול יחסים חברתיים: תיאורית הנימוס
אתנוגרפיה של התקשורת
שפה וחברה
שיחות במדיה
עברית בתקשורת המשודרת והמקוונת
סיכום וחזרה

חומר חובה לקריאה:

סילוורסטון, ר. (2006). מדוע ללמוד מדיה? תל-אביב: רסלינג ("רטוריקה" ע"מ 57-71)

דה- סוסייר, פ. (2005). קורס בבלשנות כללית. תל אביב: רסלינג. ע"מ 11-24

יאקובסון, ר. (1970) "בלשנות ופואטיקה" הספרות 2. עמודים 274-279

ניר, ר. (1989). מבוא לבלשנות. יחידה 1.2, עמ' 20-37 (הבלשנות המודרנית). הוצאת האוניברסיטה הפתוחה.

בארת', ר. (1998). מיתולוגיות. תל-אביב: בבל. עמ' 256-260 (קריאה ופענוח של מיתוס), עמ' 260-266 (המיתוס כשפה גזולה).

ניר, ר. (1989). סמאנטיקה עברית. רמת אביב: האוניברסיטה הפתוחה. יחידות 1.2-1.3, עמ' 18-30 (הסמיוטיקה והסימן).

בארת', ר. (1998). מיתולוגיות. תל אביב: בבל. עמ' 50-48 (אבקות כביסה וחומרי ניקוי), עמ' 235-244 (המיתוס הוא דיבור; המיתוס כמערכת סמיוטית).

ניר, ר. (תשמ"ט). מבוא לבלשנות. רמת אביב: האוניברסיטה הפתוחה. יחידה 10, עמ' 7-19 (מהי סמנטיקה, מהי משמעות). יחידה 11.1, עמ' 85-92 (יחסים בין משמעים); יחידה 11.2, עמ' 99-104 (השדה הסמנטי ותיאורו).

ניר, ר. סמאנטיקה עברית, יחידות 6.1-6.2, עמ' 91-104 (פוליסמיה ועמימות, הומונימיה, הומופונייה והומוגרפיה, יחסי נרדפות). יחידה 2.3, עמ' 71-79 (המטען הריגושי של משמעויות).

Gavriely-Nuri, Dalia (2010). If both opponents "extend hands in peace" — Why don't they meet? Mythic metaphors and cultural codes in the Israeli peace discourse *Journal of Language and Politics*. 9 (3), pp. 449-468.

Johnstone, B. (2007). *Discourse analysis*. Oxford: Blackwell (Chapter 1).

ניר, ר. "ניתוח השיח של הכותרת החדשותית" בלשנות עברית 37: 23-31.

Fairclough, N. & Wodak, R. (1997). *Critical Discourse Analysis*, pp. 258-285 in T. van Dijk (Ed.), *Discourse as social interaction*. London: Sage.

דניאל דור. 2001. עיתונות תחת השפעה. תל אביב: בבל. פרק ראשון (בעיקר עמ' 15-26).

רועה. י. (1994). אחרת על תקשורת: שבע פתיחות לעיון בתקשורת. הוצאת רכס. עמ' 39-58 (פרק 3 "סוד הקסם הפופולארי").

ניר, רפאל ורועה, יצחק (1992). דרכי הציטוט בדיווח החדשותי בעיתונות הישראלית. בתוך: ע, אורנן ואחרים (עורכים). העברית שפה חיה (ע"ע 189-210). אוניברסיטת חיפה.

Bell, A. (1999). News stories as narratives. In: A. Jaworski & N. Coupland (Eds.), *The Discourse Reader* (pp. 236-251). London: Routledge.

בלום-קולקה, ש. (2000). שיח הגמוני, חתרני או פוליסימי? חדשות והיסטוריה: מקרה דיר יאסין. בתוך: א. שוורצוולד, ש. בלום-קולקה, ו-ע. אולשטיין (עורכות), ספר רפאל ניר: מחקרים בתקשורת, בבלשנות ובהוראת הלשון (עמ' 199-222). ירושלים: כרמל.

צרפתי, גד בן עמי (תשמ"ג) הפרגמטיקה ופעולות הדיבור. לשוננו לעם 34, ע"מ 99-112

Yule, G. (1996), *Pragmatics*. Oxford: Oxford University Press. pp, 47-58.

Olshtain E and Weinbach. L. (1993). "Interlanguage Features of the Speech Act Complaining." In: G. Kasper, S. Blum-Kulka (Eds). *Interlanguage Pragmatics*. (pp. 108-122) Oxford: Oxford University Press.

גופמן, א. (1980). הצגת האני בחיי היום יום, פרקים ו'ז', תל אביב: מודן.

Yule, G. (1996). *Pragmatics*. Oxford: Oxford University Press. pp, 59-67.

עמיר, ע. (2010). הבניית שליטה של המראיין באמצעות בחינת סגנונות הנימוס: מעורבות ועצמאות. בתוך: ר' בן-שחר, נ' בן-ארי וג' טורי, העברית שפה חיה. תל אביב: המכון הישראלי לפואטיקה וסמיוטיקה ע"ש פורטר והקיבוץ המאוחד, כרך ה', עמ' 379-396.

מוצ'ניק, מ. (2002) לשון, חברה ותרבות א'. רמת אביב: האוניברסיטה הפתוחה יחידה 1.4, עמ' 21-26 (כשירות תקשורתית).

כתריאל, ת. (1999) מילות מפתח: דפוסי תרבות ותקשורת בישראל. תל-אביב: זמורה-ביתן. ע"מ 7-16 (פתח דבר), 206-225 (סגנון דיבור כסגנון תרבות).

כתריאל, ת. (1999) מילות מפתח: דפוסי תרבות ותקשורת בישראל. תל-אביב: זמורה-ביתן. (לבחירה: למאזינינו הצעירים, ברוגז, בכיבודים)

מוצ'ניק, מ. (2002). לשון חברה ותרבות, כרך א. רמת אביב: האוניברסיטה הפתוחה: יחידות 3.1, 2.3, 3.4, 3.7, עמ' 129-133, 144-152, 163-166, (הלשון בהקשר הנסיבתי - המשלב).

או
Bernstein, B. (1994) " Social Class, Language and Socialization ". In: Corner, J. and Hawthorn, J. (Eds): *Communication Studies: An Introductory Reader*, (Pp.47- 55) London, New York: Edward Arnold.

מוצ'ניק, מ. (2002). לשון חברה ותרבות, כרך ב. רמת אביב: האוניברסיטה הפתוחה פרק 4 (ע"מ 9-66).

Tolson, A. (2006). *Introducing media talk. In: Media talk: Spoken discourse on TV and radio* (pp. 3-23). Edinburgh: Edinburgh University Press.

או

Cameron, D (2001). *Working with spoken discourse*. London: Sage (pp. 31-44)

הכהן, ג., חמו, מ (2002). מתצפית לתעתיק: תיאוריה, פרקטיקה ופרשנות בניתוח שיח טבעי של ילדים. סקריפט, 3-4, 55-74.

ליבס, ת. וקמפף, ז. (2009) 'הלא! ירושלים מדברת!': החייאת הדיבור העברי ברדיו המנדטורי (1936-1948). קתדרה 133, ע"ע 105-132

כרמל וייסמן ואילן גונן (2010). עברית אינטרנטית, פרק 2. הוצאת כתר.

חומר לקריאה נוספת:

אין

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %

הרצאה 0 %

השתתפות 5 %

הגשת עבודה 0 %

הגשת תרגילים 95 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

אין